

Zeleno javno naročanje = priložnost

CARE 4 CLIMATE

Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020 s pogledom na leto 2030 – spodbujanje

- trajnostne mobilnosti,
- energetske učinkovitosti,
- obnovljivih virov energije in
- trajnostne rabe zemljišč za prehod v nizkoogljico družbo.

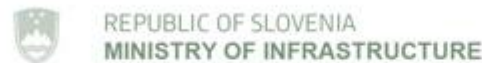

Začetek: 01/01/2019

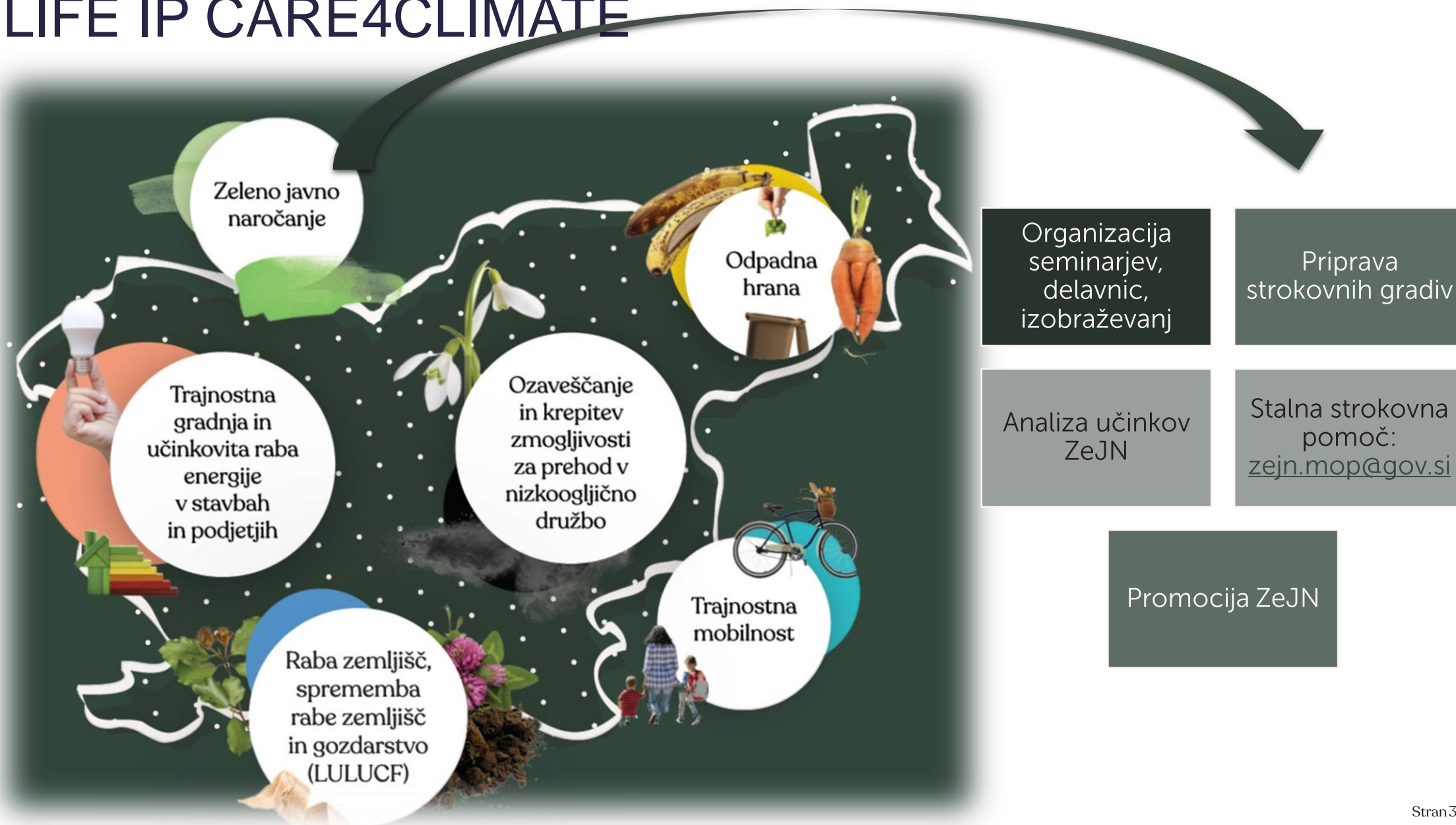
Konec: 31/12/2026

Sredstva: 27.272.129 €

15 partnerjev

Šest vsebinskih stebrov projekta LIFE IP CARE4CLIMATE

Zeleno javno naročanje?

Zeleno javno naročanje = naročanje izdelkov in storitev, ki ob enakih lastnostih kot običajni izdelki manj vplivajo na okolje.

Javni naročniki imajo veliko kupno moč → porabijo 16 % BDP EU.

Evropejci
potrebujemo 2,5
Zemlje za
vzdrževanje
trenutnega
življenjskega sloga.

V skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju je zeleno javno naročanje obvezno za 22 skupin predmetov in storitev:

električna energija

pohištvo

cestna vozila

živila in gostinske storitve

grelniki vode, grelniki prostora in njihove kombinacije ter hranilniki tople vode

pnevmatike

tekstilni izdelki

sanitarne armature

električne sijalke in svetilke ter razsvetljava v notranjih prostorih

pisarniški papir in higienski papirnati izdelki

oprema za stranišča na splakovanje in oprema za pisoarje

cestna razsvetljava in prometna signalizacija

elektronska pisarniška oprema

stenske plošče

čistila, storitve čiščenja in storitve pranja perila

televizorji

projektiranje in/ali izvedba gradnje stavb

vrtnarske storitve, kmetijski in drugi proizvodi ter oprema in stroji za vrtnarjenje

Priložnosti za vaše podjetje

+ več priložnosti na trgu (konkurenca je manjša kot za običajne izdelke)

+ država je zanesljiva poslovna partnerica

+ povečuje ugled podjetja, ki ponuja do okolja prijazne izdelke, tudi v tujini in pri zasebnih potrošnikih.

Kaj iščejo zeleni javni naročniki?

Energetsko učinkovitost

Reciklirane in
reciklabilne materiale

Kako zmanjšati odpadke

Trajnost in popravljivost

Vzdrževanje in
servisiranje

Manj nevarnih snovi

Daljša garancijska doba

Kompatibilnost

Svetovanje o
vzdrževanju
opreme/izdelka/gradenj

Okoljsko označevanje

- eno izmed možnih dokazil
- z njimi enostavneje ugotavljamo, ali ima neko blago/storitev/gradnja zahtevane lastnosti
- kredibilni so tisti, ki sodijo v tip I ali tip III
- **naročnik, ki zahteva določen znak je zavezan sprejeti vsa enakovredna dokazila**

Okoljsko označevanje

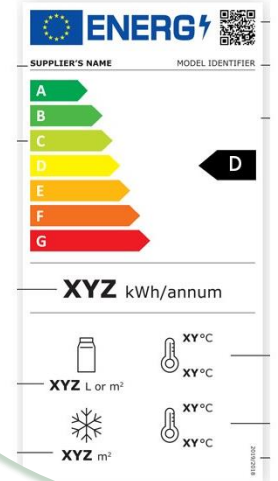
Certificiranje je postopek ugotavljanja skladnosti, pri katerem nepristranski organ (tretja oseba) potrdi, da proizvod, storitev ali sistem izpolnjuje določene zahteve.

KORISTI ZA POTROŠNIKE:

Energijske nalepke pomagajo kupcem izbrati proizvode, ki porabijo manj energije in drugih virov, in s tem prihraniti denar.

KORISTI ZA PODJETJA:

Spodbuda za podjetja, da razvijajo in vlagajo v energijsko učinkovito načrtovanje proizvodov.

BREEAM®

Namen okoljskega označevanja

Po mednarodni ISO-klasifikaciji ločimo 3 tipe okoljskih znakov za izdelke in storitve (vsi so prostovoljni).

Naročniki, ki zahtevajo določen okoljski standard, morajo sprejeti vse enakovredne okoljske standarde (ki izpolnjujejo enakovredne zahteve/nabor lastnosti, ki jih standard zajema)

Zmanjšati vpliv proizvodov ali storitev na okolje

Ozaveščati in informirati potrošnike, da izberejo izdelke in storitve z manjšimi vplivi na okolje

Spodbuditi oblikovalce, da v procesih oblikovanja in razvoja izdelkov upoštevajo načela za okoljsko primerno zasnovo

Ozaveščati in informirati potrošnike, da izberejo izdelke in storitve z manjšimi vplivi na okolje

Proizvajalce spodbujati k proizvodnji okoljsko bolj sprejemljivih izdelkov/storitev

Interes in koristi za podjetja

Gospodarske koristi podjetja:
skladnost z zakonodajo in regulativnimi zahtevami

organizacijska učinkovitost

nižji operativni stroški organizacije

dokažejo okoljsko zavest in se odzivajo na okoljske skrbi strank

večji ugled podjetja/organizacije zaradi okoljske odgovornosti

večje zaupanje kupcev, investorjev, javnosti in lokalne skupnosti

izboljšanje nadzora stroškov zaradi daljše življenjske dobe materialov in učinkovitejše rabe energije

nove tržne priložnosti z diferenciacijo izdelkov

Kako dokazovati ustreznost izdelkov?

Kot dokazila o tem, da izdelek ustreza zahtevam javnega naročila, lahko predložite naslednja dokazila:

- izjava, da bo dobavitelj pri dobavi blaga izpolnil zahtevo, ali
- potrdilo, da ima blago oznako za okolje tipa I, iz katere izhaja, da blago izpolnjuje zahteve, ali
- potrdilo neodvisne akreditirane ustanove, ali
- drugo ustrezno dokazilo, iz katerega izhaja, da so zahteve izpolnjene, npr.:
 - dokumentacija, ki dokazuje skladnost z zahtevami,
 - varnostni listi/navodila za uporabo,
 - poročila o preskusih/podatki o spremljanju.

Za živila so dodatna dokazila znaki oziroma certifikati, ki dokazujejo, da živilo izpolnjuje zahteve za eno izmed shem kakovosti¹. Izdelki z okoljskimi znaki tipa I in organizacije, ki imajo certifikat o okoljevarstvenem vodenju, olajšajo dokazovanje.

NAJPOGOSTEJŠE OZNAKE TIPA I:

European Ecolabel
(Evropa)

French Ecolabel
(Francija)

Nordic swan
(Nordijske države)

Dutch ecolabel
(Nizozemska)

Okoljske oznake
so samo izmed
možnih načinov
izpolnjevanja
zahtev.

Analiza učinkov zelenega javnega naročanja v Sloveniji

- I. tovrstna analiza
- druga bo izvedena v letu 2026
- analiza podatkov za leta 2018, 2019 in 2020
- preizkusili metodologijo za merjenje okoljskih, ekonomskih in družbenih učinkov

Analiza tržnega deleža izvedenih ZeJN v Republiki Sloveniji

Električne in
elektronske naprave

Cestna vozila

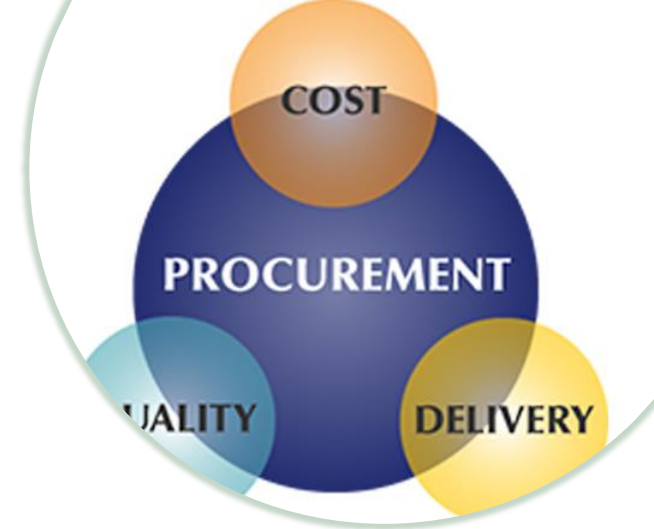
Projektiranje in/ali
izvedba gradnje stavb

Analiza učinkov zelenega javnega naročanja v Sloveniji

Število ZeJN:

- 2018: 5.771 (34,2%)
- 2019: 5.712 (32,9%)
- 2020: 4.361 (25,9%)

- Delež splošnega področja se zmanjšuje
- Delež iz področja infrastrukture se povečuje

Analiza učinkov zelenega javnega naročanja v Sloveniji

- Na naboru skupno 107 izvedenih naročil:
 - 42 za elektronske naprave
 - 36 za cestna vozila
 - 29 za projektiranje in/ali izvedbo gradnje stavb
- Določili izhodišča za spremljanje učinkov zelenega javnega naročanja
- Naročniki v veliki meri sledijo smernicam iz uredbe o ZeJN
- Rezultat so energetski in finančni prihranki ter zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov

Analiza učinkov ZeJN: projektiranje in/ali gradnja stavb

- Stavbe so velik porabnik električne energije in vode
- Uredba o ZeJN spodbuja uporabo lesa v gradnji
- Osredotočili smo se na gradnje novih stavb
- Preverjali vsebnost lesa ter posredno računali prihranke ter zmanjšanje emisij toplogrednih plinov

• Skupna vrednost naročil:
83,3 mio €

Predmet naročila	Leto naročila	Število naročil	Število JN, ki upošteva delež lesa in lesnih tvoriv najmanj 30%	Povprečno število prejetih ponudb
Novogradnje	2018-2021	17	5	5,53
Sanacija, rekonstrukcija	2020-2021	8	1	3,63
Dozidava objekta	2020-2021	4	0	7,25
Skupaj	2018-2021	29	6	5,24

Analiza učinkov ZeJN: projektiranje in/ali gradnja stavb

Analiza učinkov ZeJN: projektiranje in/ali gradnja stavb

Ekonomski učinki

S predelavo 3 *mio m³* lesa v izdelke z višjo dodano vrednostjo bi do leta 2030 dosegli 6% povečanje BDP

Skupni prihranki v desetih letih znašajo 3.160.252 € (4% celotne investicije gradenj)

Z gradbeništvom so povezane tudi **druge dejavnosti** (arhitektura, tehnično projektiranje...)

Poleg tega bi s predelavo lesa vezali 7,5 mio ton emisij *CO₂* (skoraj 50% letnih emisij *CO₂* v Sloveniji)

Analiza učinkov ZeJN: projektiranje in/ali gradnja stavb

Analiza učinkov zelenega javnega naročanja v Sloveniji

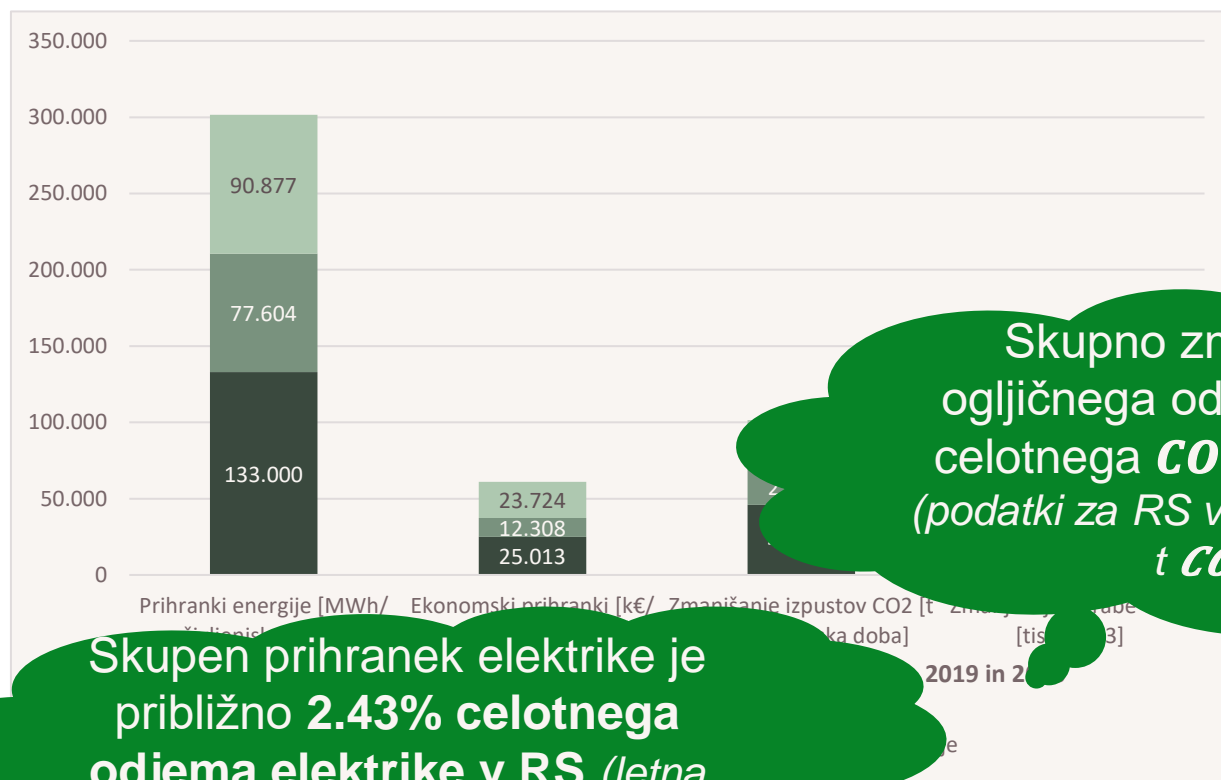
Prihranki glede na posamezen predmet ZeJN

	Elektronske naprave	Cestna vozila	Projektiranje in/ali gradnja stavb
<i>Energetski prihranki [MWh]</i>	7.644,32	3.216,04	12.105,80
<i>Ekonomski (finančni) prihranki [kEUR]</i>	1.437,67	510,08	3.160,25
<i>Zmanjšanje izpustov CO₂ [t CO₂]</i>	2.637,29	990,49	4.225,50
<i>Zmanjšanje porabe vode [tisoč m³]</i>	5,66	/	563,56
<i>Povprečno število ponudb</i>	3,14	2,17	5,24

- Največji energetski prihranki ter posledično najvišji finančni prihranki in zmanjšanje emisij CO₂ so doseženi pri naročanju gradenj
- Konkurenca je zelo velika v gradbenem sektorju, pri elektronskih napravah zelo dobra, medtem ko le te pri cestnih vozilih praktično ni

Analiza učinkov zelenega javnega naročanja v Sloveniji

Skupni prihranki izvedenih ZeJN v letih 2018, 2019 in 2020

Skupen prihranek elektrike je približno **2.43%** celotnega odjema elektrike v RS (letna proizvodnja HE SEL)

Skupno zmanjšanje ogljičnega odtisa za 0.5% celotnega **CO₂** odtisa v RS (podatki za RS v 2018: 17.5 mio t **CO₂**)

Skupno prihranimo vode za približno **179.331 ljudi**

tisoč **m³**

Prihranili 61 milijonov €

Dobra praksa: Koprivnica, Hrvaška

- ✿ Montažni vrtec iz leta 1982 v zelo slabem stanju
- ✿ Zelen pristop, analiza trga pokaže, da na trgu trenutno ni optimalne rešitve
- ✿ Inovativno javno naročilo
- ✿ JN: obsežna rekonstrukcija vrtca
- ✿ Notranje in zunanje projektiranje, izvedba rekonstrukcijskih del
- ✿ Izvedeni dve fazi
- ✿ Merila: 50točk cena, predlagane inovativne rešitve za ukrep 1 (15točk), predlagane inovativne rešitve za ukrep 2 (15točk), ponujena garancijska doba (20točk)

Ena od glavnih spoznanj je bila, da javni organi na Hrvaškem še ne vlagajo dovolj truda v sodelovanje s trgom, zlasti pri razpisih, ki zahtevajo zelo specifične, inovativne rešitve.

Aktualne novice

- Novičnik ZeJN:
Prijava možna na

Uvodnik

Konec avgusta smo v sodelovanju s strokovnjaki organizirali dve izvedbi izobraževanja o zelenem javnem naročanju živil za javne zavode. Množična udeležba na obeh dogodkih (več kot 180 udeležencev) je dokaz, da je na področju naročanja živil precej ovir za uspešno izvedbo naročil, vendar pa obstaja tudi veliko zanimanja javnih zavodov, da bi te ovire premagali.

Predstavniki ekipe za zeleno javno naročanje je najprej predstavil vsebino izobraževanja in dodatne vire informacij, ki javnim zavodom lahko olajšajo naročanje živil. Predstavnica MKGP je v nadaljevanju predstavila najpogostejša vprašanja, ki jih je kot kontaktna točka za živila prejela v preteklem letu, in odgovore nanje, predstavnik pristojne inšpekcije pa je pojasnil, kako poteka nadzor nad izvajanjem naročanja ter kako nadzor nad pripravo poročil in kakšne so obveznosti v zvezi s tem. Drugi del izobraževanja je bil namenjen postopkovnim dilemam javnih naročnikov.

Udeležencem obeh dogodkov smo omogočili zastavljanje vprašanj, vsa vprašanja in odgovore pa smo zbrali v enotnem dokumentu. Ta dokument in seveda vse predstavitve so dostopni na tej povezavi.

Kaj je novega?

Ministrstvo za javno upravo je pripravilo osnutek predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju (ZJN-3D), predvsem z namenom odpraviti ugotovljeno protiustavnost. Predlog zakona sledi odločbi ustavnega sodišča in razširja nabor okoliščin, ki jih je treba preverjati oziroma vplivajo na uresničitev razveznega pogoja. Obenem dovoljuje popravni mehanizem pri vseh razlogih za izključitev in pri vseh okoliščinah, ki so podlaga za razvezo pogodbe.

Predlog zakona ureja tudi obveznost priprave in objave letnih načrtov javnih naročil. Osnutek predloga zakona določa tudi obveznost naročnika, da predhodno obvesti ustrezne nadzorne organe o razlogih za uporabo postopka s pogajanjem brez predhodne objave.

Morebitne pripombe lahko pošljete do 15. septembra na elektronski naslov gp.mju@gov.si, s pripisom »Pripombe na osnutek novele ZJN-3D«.

Ne prezrite

V NASLEDNJIH MESECIH BODO NA VOLJO NASLEDNJA IZOBRAŽEVANJA IN DOGODKI:

Gospodarska zbornica Slovenije
OKROGLA MIZA: Kako s sistemom javnih naročil omogočiti uvedbo novih metod in tehnologij v zdravstvu?
Termin: 23. september 2022

Ministrstvo za okolje in prostor:
Spletni seminar: Zeleno in krožno javno naročanje pohištva in stavbnega pohištva
Termin: 5. oktober 2022
[Prijava na seminar](#)

NAPOVEDUJEMO:
Izvedba delavnic za ponudnike na področju živil
Hiša EU, 24. in 27. oktober 2022

Število mest bo omejeno, prijave na delavnice bodo na tej [spletni strani](#).

Dobre prakse povabilo k sodelovanju

Tokrat imamo namesto predstavitve dobrih slovenskih praks za vas prošnjo, da nam pošljete kontaktne podatke o lokalnih dobaviteljih hrane, s katerimi dobro sodelujete. Ker se zavedamo, da so del težav pri nabavi ekoloških živil in živil iz shem kakovosti tudi dobavitelji, si želimo v proces javnega naročanja vključiti čim več lokalnih ponudnikov. Za te v oktobru organiziramo delavnice, katerih namen je usposobitev za uspešno izvedbo naročil, pri tem pa bi si želeli, da že delujoči lokalni ponudniki predstavijo svoje izkušnje in dobre prakse.

Vabljeni, da zelene podatke pošljete na elektronski naslov zejn.mop@gov.si s kratkim pojasnilom, zakaj je ta dobavitelj primer dobrega lokalnega ponudnika.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Hvala za pozornost

Kontakt

E-mail: zejn.mop@gov.si

Projekt LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007) je
integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa

LIFE, sredstvi Sklada za podnebne
spremembe in sredstvi partnerjev projekta.